

آیا روند کاهشی قیمت‌ها دائمی است؟

اقدامات اصولی و مهمی طی این مدت از سوی دولت و با کمک متخصصان و کارشناسان صورت گرفته که در صورت موفقیت کامل در اجرا و پیش رفتن امور می‌تواند تا پایان امسال، تورم را به شدت کاهش دهد. تاکید می‌کنیم، این نتیجه مشروط به وجود چند عامل است که در ادامه به برخی از آنها اشاره خواهیم کرد.

به گزارش سایت خبری پرسون، جعفر بلوری در یادداشتی نوشت: چرا قیمت دلار ریخت؟ چرا قیمت‌ها در حوزه‌های مهمی مثل مسکن و خودرو و سکه و طلا کاهشی شدند؟ آیا این روند موقتی است یا تا تخلیه کامل «حباب قیمت‌ها»، ادامه خواهد یافت؟ شاید این ۳ سؤال، جزو مهم‌ترین سؤالاتی باشد که این روزها در اذهان همه ما شکل گرفته است. اینجا قصد تحلیل صرفاً «اقتصادی» این تحولات را نداریم. به عبارتی می‌خواهیم آن دلایل غیراقتصادی را هم که در بروز این تحولات مثبت اقتصادی نقش داشته‌اند، بررسی کنیم.

برای شروع می‌خواهیم از نظریات ریچارد تیلور، استاد علوم رفتاری و اقتصاد و برنده جایزه نوبل اقتصادی ۲۰۱۷ کمک بگیریم. او در کتاب تلنگر (سقلمه) می‌گوید، برخی معضلات (چه اقتصادی و چه غیر اقتصادی) هر چقدر هم که بزرگ و پیچیده باشند، راه‌حل‌های ساده‌ای دارند. فقط یک «تلنگر» حساب شده لازم است. حساب شده به این معنی که کافی است «زاویه» و «اندازه» آن تلنگر را پیدا کرد و در «زمان مناسب» نواخت. تیلر فردی را که این زاویه، اندازه و زمان مناسب را پیدا می‌کند و تلنگر را می‌زند، «معمار انتخاب» (Choice Architect) می‌نامد. این تلنگر یک‌جا می‌تواند به شکل یک «تماس تلفنی به موقع و بجا» زده شود و تا به سرازیر شدن واکسن کرونا به کشور و ریشه‌کن شدن این ویروس منحوس در ایران کمک کند [در حالی که عده‌ای معتقد بودند که «واکسن کرونا سوهان قم نیست که فراوان باشد» یا «اگر می‌خواهید واکسن به ایران وارد شود باید مسئله FATF حل شود»] و یک جا هم این تلنگر می‌تواند به شکل «نامیدی از غرب و چرخش به سمت سایر کشورهای دنیا» زده شود و نتیجه‌اش بشود، عضویت در اجلاس شانگ‌های و خیز برای پیوستن به گروه بریکس و آشتی با طیفی از کشورهای همسایه که در دولت قبل، تبدیل به دشمن خونی کشورمان شده بودند! باور این که در دنیا ۱۹۵ کشور وجود دارد و آمریکا، انگلیس، فرانسه و آلمان فقط ۴ کشور هستند، همان تلنگر حساب شده و دقیقی بود که دولت آقای رئیسی در همان چند ماه اول دوران ریاست جمهوری‌اش به خوبی زد و نتیجه‌اش را هم گرفت.

حالا برگردیم به سؤالات ابتدایی این یادداشت. طی این دو سالی که گذشت، علاوه بر آن تلنگرها، اقدامات اساسی، جدی و مبنایی خوبی نیز از سوی دولت صورت گرفته که قطعاً در بروز این تحولات مثبت اقتصادی، تاثیر داشته‌اند. برخی «راه‌حل‌ها»، همان طور که در بالا به آن اشاره شد، سریع و ساده و ظریف هستند و با یک تلنگر حساب شده فوراً به نتیجه می‌رسند. اما برخی معضلات برای حل شدن نیاز به زمان و کار مبنایی و عمیق دارند و ممکن است، نتایج آن خیلی زود خود را نشان ندهد. نکاتی که راجع به چگونگی پیشرفت فوتبال ژاپن و سرمایه‌گذاری طولانی‌مدت چشم بادمی‌ها در فوتبال کودکان این کشور گفته می‌شود، نمونه دمدست و همه‌فهمی است. یا درباره چین و توسعه این کشور که گفته می‌شود، چیزی بالغ بر دو دهه مطالعه، برنامه‌ریزی و هزینه باعث رسیدن چین به این نقطه از توسعه شده است. بنابر اعلام کارشناسان، چین تا همین ۲۰ سال پیش وضعیت اجتماعی و اقتصادی زیاد خوبی نداشت.

خیابان‌های آلوده و شلوغ، ترافیک‌های سنگین، اقتصاد متوسط به پایین و فقر گسترده و... امروز اما دوستانی که به این کشور سفر کرده‌اند می‌گویند، اوضاع این کشور زمین تا آسمان فرق کرده و دیگر اثر چندانی از آلودگی و ترافیک چنان که مثلاً ۲۰ سال پیش در خیابان‌های پکن دیده می‌شد، نیست. می‌خواهیم بگوییم حل برخی معضلات زمان‌بر است و کار یک تلنگر نیست. آنچه چند روزی است به شکل نزولی شدن تورم در برخی محصولات و کالاهای مهم کشورمان شاهد آن هستیم، -لااقل بخشی از آن- نتیجه اقدامات کلیدی و حساب شده‌ای است که طی دو سال گذشته انجام گرفته‌اند. با اطلاع می‌گوییم، اقدامات اصولی و مهمی طی این مدت از سوی دولت و با کمک متخصصان و کارشناسان صورت گرفته که در صورت موفقیت کامل در اجرا و پیش رفتن امور می‌تواند تا پایان امسال، تورم را به شدت کاهش دهد. تاکید می‌کنیم، این نتیجه مشروط به وجود چند عامل است که در ادامه به برخی از آنها اشاره خواهیم کرد.

اما کسانی که صرفاً، خبرهای خوشی مثل آزادسازی میلیاردها دلار از پول‌های بلوکه شده ایران، یا شایعات مربوط به از سرگیری مذاکرات بین ایران و آمریکا، یا بحث تبادل زندانیان را «عوامل کاهشی شدن قیمت‌ها» عنوان می‌کنند، اگر مغرض نباشند، در خوش بینانه‌ترین حالت، افراد کم‌اطلاعی‌اند. این اخبار و شایعات حتماً می‌توانند به اندازه خود در این تحولات موثر باشند اما نمی‌توان احیاء کارخانه‌های تعطیل و نیمه تعطیل شده و به تبع آن افزایش تولید، تک‌رقمی شدن نرخ بیکاری در برخی استان‌ها، تکمیل پروژه‌های نیمه تمام، توافقات اقتصادی با کشورهای مهمی مثل اندونزی، آشتی با عربستان و متحدان منطقه‌ای آن، افزایش قیمت نفت، سیاست مهم دلارزدایی و حتی جنگ اوکراین را نادیده گرفت.

اگر مغرض باشند، از جنس همان طیفی‌اند که حل مشکل آب خوردن را هم به مذاکره با آمریکا گره می‌زدند! این طیف در رسانه‌هایشان به صورت انبوه و هماهنگ اقدام به پوشش چنین تحلیل‌های ناقصی می‌کنند تا مبادا چسبندگی اقتصاد ایران به مذاکره با غرب و برجام از بین برود. در یک کلام می‌خواهند تمام تلاش‌هایی را که در این مدت برای خارج کردن اقتصاد ایران از شرطی‌شدگی و برجام صورت گرفته، بر باد دهند. مخاطب این جملات، مردم عزیز و همکاران رسانه‌ای و حتی همین طیف مغرض هستند.

بسیاری از گرفتاری‌های اقتصادی ما طی یک دهه گذشته، زیر سر جریانی بوده که نانش به مذاکره با غرب است و از قضا تنها کاری را هم که بلد نیستند،

همان مذاکره است. بنا به دلایلی از جمله نقش دلار، «اقتصاد شرطی‌شده» و چسبندگی معیشت مردم به برجام و مذاکره با آمریکا عامل بخش مهمی از گرفتاری‌های اقتصادی ما بوده است. این چسبندگی و شرطی‌شدگی باید رفع شود و رسانه‌ها در این بین می‌توانند کمک بزرگی باشند برای دولتمردان. این نکات را گفتیم تا به پاسخ یکی دیگر از سؤال‌های این یادداشت برسیم: «آیا کاهش قیمت‌ها موقتی است؟» پاسخ این سؤال در مواردی ارتباط مستقیم با رویکرد رسانه‌ها دارد. با اطلاع می‌گوییم، دولت کارهای اساسی و زیربنایی مهمی انجام داده و اثرات آن رفته رفته در حال نشان دادن خود است. اگر فتنه جدیدی به راه نیفتد، اگر رسانه‌های مخالف به این درک ساده برسند که، بهبود شرایط اقتصادی به نفع آنها هم هست! اگر چوب لای چرخ دولتی که نشان داده اهل کار شبانه‌روزی است گذاشته نشود، تورم می‌تواند تا پایان همین سال به ۳۰ درصد هم کاهش بیابد.

(رجوع شود به اظهارات دیروز رئیس‌کل بانک مرکزی و تورم انتظاری) اما پیش‌بینی ما این است که بخشی از این طیف (نه همه آنها) چون مامورند، «نمی‌توانند» آدرس غلط ندهند و به رویکردی که تاکنون داشته‌اند، ادامه خواهند داد. ماهیت وجودی آنها چون با «غرب» تعریف شده، راه‌حلی جز آنچه به فاجعه برجام ختم شد، نمی‌شناسند. آنها می‌گویند، باید صنعت موشکی‌مان را نابود یا تضعیف کنیم، سطح توانایی هسته‌ای‌مان را به دوران برجام برسانیم، کمک به متحدانمان را متوقف و آنها را بفروشیم، عضو FATF شویم تا غربی‌ها برخی از تحریم‌هایمان را بردارند و در این صورت اوضاع سروسامان می‌یابد. آنها نه به تلویح که به تصریح می‌گویند، آمریکا همه دنیا است! اما دیدیم که، تمام این اتفاقات خوب اقتصادی و غیراقتصادی رخ داده‌اند در حالی که هم موشک‌های‌مان را هوا کرده‌ایم، هم هایپرسونیک‌مان را ساخته و آزمایش کرده‌ایم، هم به متحدانمان کمک کرده‌ایم، هم اسرائیل را به «مرگ» نزدیک کرده‌ایم، هم توانایی‌های هسته‌ای‌مان را محکم چسبیده‌ایم.

اما کلام آخر این وجیزه...

علمای اخلاق می‌گویند، وقتی فردی تصمیم می‌گیرد راه صواب را برگزیند، باید آماده هجوم شیاطین باشد چرا که ماموریت شیاطین در چنین لحظاتی سنگ‌اندازی در مسیر این فرد است. هرچه این فرد در این مسیر بیشتر باقی بماند و به مقصد و هدف نزدیک‌تر شود، هجوم و سنگ‌اندازی‌ها شدیدتر و شیطنی‌تر خواهد شد! اما در هر حال فرجام خوشی در انتظار این فرد است! ما هم برای موفقیت آقای رئیسی دعا می‌کنیم.

منبع: کیهان